

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

3. Ex quibus orientur Præsumptiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Præsumptionum alia est Hominis, alia Juris vel Legis, Præsumptio Hominis est quidam conceptus in mente Hominis, causatus ab aliqua conjectura. Et dicitur Hominis, quia nullo jure comprehensa aut confirmata reperitur.

2. Dividi ea potest in Levem seu Temerariam & Probabilem seu Diferetam. Temeraria est conceptus in mente hominis, causatus ex aliqua conjectura non probabili. Et hæc nihil probat, *c. Inquisitioni 44. inf. De sent. excommunicat. can. Orves pastorem*; in verbis, *Omnis suspicio est potius repellenda, quam approbanda vel recipienda, vi. q. 1.* & ideo Pont. ait, nullum suspensionis arbitrio judicandum, *can. Primo semper 2. q. 1.* Probabilis præsumptio est conceptus, causatus in mente hominis ab aliqua conjectura probabili. Estque nunc major, nunc minor. Unde eandem quidam dividunt in Vehementem seu Violentam, quæ facit plenam probationem, & in non Vehementem seu Minorem, quæ probat semiplenè, *d. c. Inquisitioni vers. fin.* Et si famâ publicâ vel aliis administriculis adjuncta fuerit, etiam plenam fidem facit *c. Tertio loco 31. h. t.* Sed non sunt hæc diversæ species, *arg. l. ult. D. De instru. vel instrum. legato.* Cumque variæ atque multiplices sint hujusmodi præsumptiones, & ex variis causis oriri possint, non potest de his certa tradi doctrina, verum relinquuntur ea arbitrio Judicis.

3. Præsumptio Juris dicitur, quæ in ipso jure est scripta, vel à lege approbata. Et hæc dividitur in præsumptionem Juris tantum & in præsumptionem juris & de jure.

4. Præsumptio juris tantum est, quando jus in dubio aliquid præsumit, nihil desuper constituendo, quod pro jure habeatur; & ideo admittit probationem in contrarium. Talis est præsumptio solutionis, quæ oritur ex cancellato chirographo, *l. Si chirographum 42. D. De probat.* Item ea, quæ præsumitur, patrem ante filium puberem decessisse, cum ascendens prius intelligatur mortuus, quam descendens; aut filium impuberem prius decessisse, ubi uterque uno casu, v. g. naufragio extinctus est, cum ætas impuberis videatur magis obnoxia repentino casui, *l. Qui duos 9. §. cum bello & §. fin. D. De reb. dubiis.* Talis quoque est, quæ præsumitur is, qui in adolescentia probis

fuit moribus, etiâ in senectute probus, & contra, *c. Ex studiis 3. c. Mandata 6. Cum in juvenute 15. h. t.* quæque præsumitur nocens, qui protelando & differendo subterfugit judicium, *c. Nullus 4. hoc t.* Item qui ex duobus sibi propositis unum negat, alterum tacendo concedere præsumitur, *c. Nonne 5. hoc t.* Similiter si Pont. per rescriptum mandaverit provideri alicui de beneficio Ecclesiastico, adjunctâ hac conditione, si fuerit idoneus, non est necesse, ut is, pro quo rescriptum, probe se idoneum esse, quia præsumitur esse talis juri præsumptione; sed si quis contra contendant, eum non esse idoneum, id probare debet, *c. Nihil, t. & sic de similibus aliis.*

Præsumptio juris & de jure est, cum Lex aut Canon, ita aliquid præsumit, ut super tali præsumptione jus firmum statuat, & eam pro veritate habeat. Dicitur, præsumptio juris, quia à jure introducta; & de jure, quia super tali præsumptione lex inducit firmum jus, & eam pro veritate habet: ita ut non admittat probationem in contrarium uti admittit præsumptio juris tantum. Talis est præsumptio matrimonii, quæ oritur ex concubitu sponsum sponse, *c. Qui fidem inf. De sponsalibus.* Ubi tamen advertendum, tale matrimonium præsumptum inter sponsum & sponsam, propter carnalem copulam subsecutam, esse abrogatum per Concil. Trid. *Sess. 24. cap. 1.* ut postea dicemus. Talis item est præsumptio, quæ qui semel convictus est pejerasse, præsumitur semper in posterum pejeraturus, secundum Reg. Qui semel malus, semper præsumitur malus, *c. 8. De R. l. in 6.* Tales quoque sunt, quæ extant in *Antiqua Cod. ad Senat. sc. Vallesanum*, in *l. fin. Cod. Ad Macedonianum*, in *l. fin. circa princ. Cod. Arbitrium tutelæ.*

§. III.

Ex quibus oriantur Præsumptiones.

1. *Oritur Præsumptio vel ex naturali causa.*
2. *Vel ex principiis humanis aliisque circumstantiis.*
3. *Præsumptio juris & de jure ex actis præteritis temporis.*

Oriuntur autem præsumptiones sex variis causis: nempe vel ex naturali causa, &

naturalibus principiis: ut præsumptio, quæ præsumitur, non esse virginem, quæ peperit, & corruptam fuisse ac concepisse mulierem, quæ lac habet in mammis, eò quod natura, non arte efficitur, ut mulier lac habeat in mammis propter generatorem. Non est tamen certum hoc indicium corruptionis & conceptionis, quia potest fieri, ut lac habeat, nec tamen corrupta sit; ut si illi menstrua non fluant. Sic præsumitur esse ignis, unde fumus exire conspicitur, & sic de similibus. Et hujusmodi præsumptio merito dicitur necessaria seu violenta, imò violentissima, nec admittit contrariam probationem.

2. Vel oritur præsumptio ex principiis seu iudiciis & conjecturis vel exemplis humanis, & lege humanâ approbata. Vel denique ex aliis negotiis ac personarum circumstantiis, ex quibus, tanquam signis & argumentis, inducitur lex aut Canon vel homo ad aliquid de re proposita credendum, pro ratione argumenti, ex quo credulitas inducitur.

3. Præsumptio tamen Juris & de Jure semper delimitur ex actis præteriti temporis, non autem futuri. E verarò *in loco à tempore ad tempus.*

§. IV.

De effectu Præsumptionis.

1. Præsumptio temeraria non probat.
2. Probabilis, adjuva adminiculis, etiam plene.
3. Vi & Violenta & Vehemens, regulariter.
4. Præsumptio juris est liquidissima.
5. Nisi per contrariam probationem elidatur.
6. Præsumptio juris & de jure probationem in contrarium non admittit.
7. 8. 9. 10. Nisi certis casibus.
11. Et rejicit onus probandi in adversarium.

1. Amplius verò videamus de effectu præsumptionum. Et quidem præsumptio levis sive temeraria, ut antè dixi, nullam omninò fidem facit, & rejicitur à iure. Probabilis semiplene probat *inquisitioni versè fin inf de sent. excommunicat.* Eamque solam ad torturam sufficere vult Bart *in l. 1. in princ. D. de question.*

2. Famà verò publica, vel aliis adminiculis adiuta, plenam quoque probationem facit, *c. Tertio loc. 13. h. t.*

3. Sin autem violenta, vehemens aut vehementissima fuerit, plenam fidem fa-

cit, non secus, ac testes & instrumenta & ad condemnationem sola sufficit, tam in civilibus, quàm in criminalibus, *c. Adferre 2. h. t.* Exceptis tamen gravioribus criminibus, quale est crimen hæresis, & similia, in quibus tales præsumptiones non sufficiunt, *c. Litteras 14. h. t.* quia in illis requiruntur probationes luce clariores, *l. fin. Cod. de proban.*

4. Præsumptio verò Juris dicitur liquidissima probatio, *l. Licet Imperator 74. D. De legat. 1. c. Cum dilecti, & ibi Abbas & alii inf. De donat. & pro veritate habetur: eique statim, donec contrarium probetur, l. fin. in princ. D. Quod metus causa & c. & ibi Gloss & Dd. c. 1. h. t.*

5. Dixi, donec contrarium probetur; quia cum præsumptio habeat locum dumtaxat in casu dubio, probationem admittit in contrarium, *l. Cum de indebito 25. in fine D. de probat. l. fin. D. Quod metus causa & c.* Et quando constat de veritate, cessat præsumptio, *ad fin.* Nam veritas semper prævalet, eique omnia cedunt, *l. penult. §. mulier D. de probat.* ac fides, quæ à probatione provenit, magis certa est, quam quæ à præsumptione hominis vel iuris. A fortiori autem tollitur contraria probatione præsumptio hominis, quæ est debiliore præsumptione Juris.

6. Aliud dicendum est de præsumptione Juris & de Jure, quæ regulariter non admittit probationem in contrarium, *c. Is qui fidem 30. inf. De sponsalib.*

7. Dico regulariter, quia certis casibus admittit. Ut imprimis per confessionem eius, pro quo stat præsumptio, sive ea confessio sit iudicialis, sive extrajudicialis, ut verius est, modo hæc testibus rectè probetur, vel iam sit probata, ut quia de ea per scripturam constat: & modo confessio sit de his, quæ pendent à voluntate consentientis: v. g. Præsumptio juris & de Jure est adversus eum, qui falsus est, se recepisse pecuniam, & intra biennium non obiecit exceptionem non numeratæ pecuniæ, *l. In contrahibus Cod. De non num. pecunia;* & tamen contra admittitur probatio ex confessione creditoris. Similiter præsumptio & juris de Jure est pro sententia, quæ transivit in rem iudicatam: & tamen admittitur adversus eam probatio, ex confessione eius, qui pro se sententiam obtinuit. Licet enim præsumptio Juris &